

Toimintakertomus 2023

Hyväksytty liiton kevätkuosisikokouksessa 6.4.2024

Hallitus Tanja Pulliainen, Espoo (puheenjohtaja) Eeva Markkanen, Jyväskylä (varapuheenjohtaja) Ville-Veikko Hirvelä, Ruovesi Mika-Petri Lauronen, Helsinki Mikko Nieminen, Porvoo Gweal Monykuany, Helsinki (15.4.2023 alkaen)
Järjestösihteeri Anders Backström
Taloudenhoitaja Leena Helva
Hiilivapaa Suomi -kampanjan kampanja-asiantuntija Vera Kauppinen
Hiilivapaa Suomi -kampanjan kampanjakoordinaattori (21.8.2023 asti) Le Vo
Hiilivapaa Suomi -kampanjan kampanjakoordinaattori Valtteri Moilanen
Hiilivapaa Suomi -kampanjan kampanjapäällikkö (1.8.2023 alkaen) Minna Sumelius
Muut edustukset
EEPN - European Environmental Paper Network: Otto Miettinen
Finnwatch: Mika-Petri Lauronen (hallituksen varajäsen)
Siemenpuusäätiö: Noora Ojala (hallituksen jäsen) Liisa Uimonen (valtuuskunnan jäsen)
Voima Kustannus Oy: Noora Ojala (hallituksen jäsen 7.6.2023 asti) Tanja Pulliainen (hallituksen jäsen 7.6.2023 alkaen)
Into Kustannus Oy: Noora Ojala (hallituksen jäsen)

SISÄLLYSLUETTELO

1 JÄRJESTÖ.....	3
1.1 Liiton toiminta ja hallituksen työ.....	3
1.2. Viestintä.....	4
1.3 Kansainvälinen toiminta.....	5
1.4 Toimisto ja henkilöstö.....	6
2. KAMPANJAT.....	7
2.1 Ilmastokampanja.....	7
2.1.1 Hiilivapaa Suomi -kampanja.....	7
2.1.2 Lentomaksu.....	11
2.2 Lentoverokampanja.....	11
2.3. Ilmastokestävä kasvisruoka -kampanja.....	11
3 TOIMINTARYHMÄT.....	12
3.1 Pelastetaan Amazonin sademetsät.....	12
3.2 Kaivostoiminta.....	13
3.3 Taloudellinen oikeudenmukaisuus.....	13
3.4 Yhteys maahan, metsään ja alkuperäiskulttuureihin.....	13
3.5 Ydinvoimatoiminta.....	15
3.6 Maa- ja metsätoiminta.....	15
3.7 Ruokatoiminta.....	16
3.8. Ilmasto-oikeudenmukaisuustoiminta.....	16
4 PAIKALLISRYHMÄT.....	16
4.1 Myhki/HYMY (Helsinki).....	16
4.2 Mytty (Tampere).....	17
4.3 Porvoonseudun Maan ystävät.....	17
4.4 Turun Maan ystävät.....	17

1 JÄRJESTÖ

Maan ystävät ry:n (myöhemmin MY tai liitto) toiminta oli vuonna 2023 monipuolista ja vapaaehtoistyöhön pohjautuvaa. Toimintaryhmät jatkoivat työtään eri aihealueiden parissa ja paikallisryhmät toimivat Helsingissä, Porvoossa, Tampereella ja Turussa. Hiilivapaa Suomi aloitti uuden teräskampanjan vuoden 2023 aikana. Jäsenhankintaa, varainhankintaa ja viestintää tehtiin edelleen eri kanavien kautta, lisäksi järjestettiin useita lähi- ja hybriditapahtumia.

1.1 Liiton toiminta ja hallituksen työ

MY:n vuoden 2023 hallitus koostui kuudesta henkilöstä, joista kaksi toimi puheenjohtajistossa ja neljä hallituksen rivijäsenenä. Hallitusta täydennettiin yhdellä jäsenellä kevätkuukokouksessa, kevätkuukokoukseen asti hallituksella oli vain viisi jäsentä. Hallituslaisten kokemus hallitustyöstä vaihteli, ja puheenjohtajisto toimi jaetun johtajuuden periaatteella. Koko hallitus jakoi vastuuta ja tehtäviä vuoden aikana. Järjestösihteeri toimi sihteerinä hallituksen kokouksissa ja tuki muutenkin hallituksen työtä. Hallituksen ulkopuolisia aktiiveja osallistettiin mahdollisuuksien mukaan hallitustyöhön esimerkiksi viestinnän ja rahoituksen hakemisen osalta. Maan ystävien hallitus kokoontui vuoden aikana 11 kertaa.

Kevätkuukokous pidettiin 15.4.2023 Helsingissä Helsingin Yliopiston Maan ystävien Ulrika-tilassa ja etäyhteydellä. 20.5.2023 pidettiin Helsingissä Östersundomin leirikeskuksella ja etäyhteydellä ylimääräinen liiton kokous sääntöjen muuttamiseksi. Liiton sääntöjä muutettiin mahdollistamaan pienemmän hallituksen valitseminen (hallituksen muiden jäsenten vähimmäismäärä laskettiin viidestä kahteen), kokonaan etäyhteydellä pidettävät liiton kokoukset ja ennakoilmoittautumisen vaatimisen mahdollistamisen liiton kokouksiin. Muutetut säännöt astuivat voimaan 5.9.2023. Syyskuukokous pidettiin 5.11.2023 Tampereella Hirvitalolla ja Keskuskirjasto Metsolla sekä etäyhteydellä osana syysväentapaamista. Syyskuukokouksessa ei ehditty aikataulusyistä käsitellä talousarviota, minkä takia päätettiin pitää liiton ylimääräinen kokous kokonaan etäyhteydellä 27.11.2023 talousarvion käsittelemiseksi.

Syysväentapaaminen järjestettiin Tampereen Pispalassa Hirvitalolla ja Mahdollisuuksien tilassa 3.-5.11.2023. Väentapaamiset ovat valtakunnallisia tapahtumia, joissa Maan ystävien jäsenet ja aktiivit voivat tavata toisiaan, oppia uusia taitoja, kuulla eri puolilla Suomea järjestettävästä toiminnasta ja vaikuttaa yhdistyksen asioihin. MY järjesti lisäksi aktiivitapaamisen Helsingissä Östersundomin leirikeskuksella 20.-21.5.2023 ja aktiivien

virkestysviikonlopun Helsingissä Uutelan majalla 9.-10.10.2023. Osana aktiivitapaamisen ohjelmaa pidettiin tulevaisuusprosessin toinen kehittämistyöpaja.

Vuoden 2022 syksyllä käynnistettiin kesään 2023 asti kestänyt tulevaisuusprosessi MY:n rakenteiden ja toiminnan kehittämiseksi. Keväällä 2023 toteutettiin kysely nykyisille ja entisille aktiiveille kehittämistarpeiden ja näkemysten selvittämiseksi. Tulevaisuusprosessi järjesti toukokuussa kaksi kehittämistyöpajaa, joissa määriteltiin konkreettisia muutosehdotuksia. Muutosehdotuksista tehtiin hallitukselle raportti, jossa oli myös määritelty ensimmäiset askelet muutosehdotusten toteuttamiseksi. Muutosehdotukset käsittelivät mm. viestintää, hallituksen työn keventämistä ja MY:n ryhmärakennetta. Osana tulevaisuusprosessia laadittiin MY:lle turvallisemman tilan periaatteet ja hallitus valitsi MY:lle häirintäyhdyshenkilön.

Vuoden aikana MY osallistui tukija- ja järjestäjäroolissa useisiin mielenilmauksiin, kuten Luontomarssiin 18.3., ilmasto- ja luontomielenosoitukseen hallitusneuvottelujen aikaan 2.5., Me emme vaikene -mielenosoitukseen rasismia ja fasismia vastaan 21.8. ja mielenosoitukseen tulitauon puolesta Gazassa 11.11.

Ympäristöministeriön yleisavustusta myönnettiin 30 000 €. Hiilivapaa Suomi -kampanja sai rahoitusta European Climate Foundationilta sekä Tiina ja Antti Herlinin säätiöltä.

MY:n jäsenmäärää ja jäsenmaksukertymää pienenivät vuonna 2023. Tärkein syy tähän kehitykseen on todennäköisesti yleisesti vaikea taloustilanne yhteiskunnassa. Jäsenmäärä oli vuoden lopussa 586 jäsentä, mikä on 69 jäsentä vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Uusia jäseniä hankittiin ennen kaikkea vaihtuvilla jäsenhankintakampanjoilla, joista viestittiin aktiivisesti sosiaalisessa mediassa.

Syksyllä panostettiin seuraavan hallituksen rekrytoimiseen. Rekrytointia tehtiin aktiivisesti sosiaalisessa mediassa, nettisivuilla ja sähköpostilistoilla sekä suorilla yhteydenotoilla. Hallitushaku toteutettiin hakemusperustaisella käytännöllä.

1.2. Viestintä

MY:n keskeinen viestintäkanava olivat liiton omat verkkosivut (www.maanystavat.fi), joille julkaistiin mm. tapahtumailmoituksia, blogitekstejä ja uutiskirjeitä. Lisäksi sisäistä viestintää ylläpidettiin sähköpostilistoilla ja neljä kertaa vuoden aikana ilmestyneessä uutiskirjeessä tiedotettiin ajankohtaisista asioista. Sähköpostilistoja on luotu ja ylläpidetty tarpeen mukaan eri teemoja ja toimintaryhmiä varten. Hallituksen viestintätyöryhmä kokoontui säännöllisin väliajoin suunnittelemaan mm. rekrytointikampanjoita ja someviestintää. Viestintä- ja somestrategian uudistamista suunniteltiin, mutta resurssien puutteen takia tämä siirrettiin

vuodelle 2024. Myös MY:n *arvojen, unelman ja tehtävien* päivittämisprosessia aloitettiin syksyllä 2023. Vuonna 2023 päätettiin rekrytoida uusia vapaaehtoisia auttamaan liiton viestinnän kanssa, koska hallituksella ei ollut tarpeeksi aikaa ylläpitää viestintää tarkoituksenmukaisella tavalla.

Instagram, Facebook ja LinkedIn olivat liiton viestinnän pääsomekanavia vuonna 2023 ja niiden kautta pidettiin yhteyttä myös järjestön ulkopuolisiin tahoihin. Maan ystävien LinkedIn-sivu perustettiin vuonna 2023.

Paikallis- ja toimintaryhmät osallistuivat jossain määrin ulkoiseen ja sisäiseen viestintään. Hiilivapaa Suomi -kampanjan viestinnästä huolehtivat kampanjan työntekijät ja aktiivit.

1.3 Kansainvälinen toiminta

Maan ystävät on osa kansainvälisiä Maan ystäviä (Friends of the Earth International, FoEI) sekä Euroopan Maan ystäviä (Friends of the Earth Europe, FoEE). MY on sitoutunut FoEI:n jäsenkriteereihin ja jakaa sen tulevaisuudenkuvan ja tehtävät. Lisäksi MY on osa Young Friends of the Earth Europe (YFoEE) -verkostoa.

Gweal Monykuany edusti Maan ystäviä FoEE:n (Euroopan Maan ystävät) vuosikokouksessa Albaniassa 5.-9.6.2023 sekä FoEE-verkoston viestintätapaamisessa Belgiassa 5.-7.9.2023. Noora Ojala osallistui FoEE:n järjestämään Economic Justice ohjelmakokoukseen Belgiassa 27.-29.6.2023. FoEE:n Vuosikokouksessa työstettiin ja päätettiin FoEE:n uusista strategisista tavoitteista 2024-2026 sekä valittiin uusia jäseniä FoEE:n ExComiin (Executive Committee) ja vapautettiin väistyvä ExCom vastuusta.

Vuoden aikana MY:n hallitus allekirjoitti seuraavat kansainväliset paperit:

- Demand the EU make business legally accountable for the climate crisis
- Maan ystävät logolla mukaan eläkeyhtiöiden tuki fossiilisektorille -raporttiin
- Banking on Climate Chaos 2023
- Avoin kirje ministeri Lintilälle: Suomen on tuettava koordinoitua EU-tason irtautumista ECT-sopimuksesta
- A post-growth Europe critical to survive and thrive - Open Letter
- Strategic priorities for the FoEE network_letter to the office_April 2023

- Kaivosyhtiö Valen pääomistajille osoitettu, Indonesian Sorowakon Nikkelikaivosta käsittelevä kirje
- Kansalaisjärjestöjen yhteinen kirje, joka kritisoi uutta teollisuuslähtöistä GSCC-standardia (Civil Society Response to GSCC Steel Standard)
- COP28 UAE Human Rights letter for endorsement
- Letter to ENVI Committee regarding Wopke Hoekstra's nomination
- Kirje, jossa vaaditaan rahoittajia vetämään pois rahoituksensa öljy-yhtiö Totalin Mosambikin LNG-projektilta (Letter to financiers to stop Total's Mozambique LNG project)
- Joint Organizational Statement of Support for "A People's Vision for Reform in Saudi Arabia"
- Uruguay'n viranomaisille osoitettu avoin kirje koskien UPM-yhtiön aiheuttamaa kemikaalivuotoa (Open letter for serious toxic spill by the UPM company)
- BankTrackin ja Reclaim Financen kirje metallurgista hiiltä rahoittaville pankeille (BankTrack Letter to banks demand for policies on met coal)
- Letter Incidents at ArcelorMittal Temirtau JSC

1.4 Toimisto ja henkilöstö

MY:n toimisto sijaitsee Voima Kustannus OY:n tiloissa Helsingin Hermannissa (Vellamonkatu 30 B 3. krs). Vuonna 2023 jatkettiin toimiston kehittämistä paremmin toimistotyöhön sopivaksi ja työhyvinvointia tukevaksi.

MY:ssä työskenteli vuonna 2023 kuusi työntekijää: järjestösihteeri Anders Backström, Hiilivapaa Suomi -kampanjan kampanja-asiantuntija Vera Kauppinen, Hiilivapaa Suomi -kampanjan kampanjapäällikkö Minna Sumelius (aloitti 1.8.), Hiilivapaa Suomi -kampanjan kampanjakoordinaattori Le Vo (21.8. asti), Hiilivapaa Suomi -kampanjan kampanjakoordinaattori Valtteri Moilanen ja taloudenhoitaja Leena Helva. MY on sopinut työntekijöiden kanssa henkilöstösäännöstä, jossa on sovittu lainsäädännön vähimmäistasoa paremmista työehdoista. Henkilöstösääntöä uudistettiin loppuvuodesta 2023.

Järjestösihteerin, kampanjapäällikön, kampanja-asiantuntijan ja kampanjakoordinaattorin

työpisteet sijaitsivat MY:n toimistolla ja taloudenhoitaja työskenteli omassa toimistossaan Turussa. Työntekijöillä oli mahdollisuus oman harkintansa mukaan tehdä etätöitä.

Hallituksen esihenkilötehtävistä vastasivat henkilöstövastaavat Eeva Markkanen ja Tanja Pulliainen. Hiilivapaa Suomi -kampanjan henkilöstövastaavina toimivat lokakuuhun asti Anna-Kaisa Koski ja Marja Helminen. Marraskuusta lähtien kampanjan henkilöstövastaavien tehtävät siirrettiin kampanjapäällikölle osana HVS:n organisaatiouudistusta. Henkilöstövastaavat ja työntekijät pitivät yhteisiä toimistokokouksia kerran kuukaudessa.

2. KAMPANJAT

2.1 Ilmastokampanja

2.1.1 Hiilivapaa Suomi -kampanja

Vuosi 2023 oli Hiilivapaa Suomen teräskampanjan ensimmäinen vuosi. Fortum-kampanjan hyvästelyn jälkeen alettiin luoda perustaa uudelle tekemällä taustatutkimusta, suunnittelemalla viestintää ja verkostoitumalla kansainvälisten ja suomalaisten teräskampanjoinnissa aktiivisten järjestöjen kanssa. Kampanjan fokukseen valittiin kaksi eri vaikuttamisen kohdetta: teräksen käyttäjäryitykset ja rahoittajat. Vuoden aikana aloitimme dialogin teräksen ostajien ja rahoittajien kanssa, ja haastoimme yhtiöiden ja institutionaalisten sijoittajien kestävyyskäytäntöjä vastuullisen teräksen tuotannon näkökulmasta.

Teräksen kysynnän kampanjointi

Rakensimme painetta teollisen teräksen käyttäjiin, tähtäimessä se, että yritykset vähentävät materiaalihankintojensa päästöjä. Toukokuussa lanseerasimme Vastuullisen teräksen tulostaulukon, jossa pisteytimme eri kriteerein Suomessa toimivia teräksen ostajayrityksiä. Tulostaulukon avulla arvioimme yritysten teräksen toimitusketjujen vastuullisuuteen liittyvää raportointia, tavoitteiden asettamista ja toimia sekä kiritimme yhtiöitä parantamaan toimintaansa.

Järjestimme medialle ja arvioituille yhtiöille lanseeraustilaisuuden vastuullisen teräksen tulostaulukosta, josta uutisoitiin Svenska YLE:ssä ja Kauppalehdessä. Julkaisimme suomalaisten terästä käyttävien yhtiöiden hankintaketjuja tarkastelevan tulostaulukon 24.5. Tuloksista lähetettiin mediatiedote ja viestittiin kampanjan somekanavissa. Tulostaulukko sai kiinnostusta myös useammalta kansainväliseltä järjestöltä.

Tapasimme tulostaulukossa arvioituja yhtiöitä, jotta ymmärtäisimme paremmin heidän

teräksen hankintaansa ja välittääksemme kampanjan vaatimukset vähäpäästöisten materiaalien lisäämisestä. Esittelimme myös tulostaulukkoa kansainvälisille järjestökumppaneillemme ja kirjoitimme teräksen kysynnästä vierasblogin SteelWatch -järjestön verkkosivustolle. Allekirjoitimme kaksi kansainvälistä avointa kirjettä: ensimmäisessä arvostelimme ankarasti terästeollisuuden omaa GSCC-”standardia” ja toisessa vaadimme teräsyhtiö ArcelorMittalia ottamaan vastuun Kazakstanin kaivosonnettomuudesta, parantamaan työturvallisuutta ja maksamaan riittävät kompensatiot uhrien perheille.

Teimme alustavaa taustatutkimusta ja kehitimme sen pohjalta uuden kampanjakohteen "Roads & Rails", jonka tavoitteena on sisällyttää avainmateriaalien (teräs ja sementti) päästöjen vähentäminen julkisiin hankintoihin. Julkinen sektori ja infrastruktuurihankkeet koostavat merkittävän osan sekä teräksen että betonin kulutuksesta, joten uusi kampanjanäkökulma antaa lisää vipuvoimaa vihreän teräksen kysynnän lisäämiseen.

Rahoituskampanjointi

Vuoden alussa kartoitimme rahoituslaitosten toimia teräksen ja metallurgisen hiilen suhteen kyselylomakkeella. Maaliskuussa osallistuimme Nordean yhtiökokoukseen ja kampanja-asiantuntija kysyi kokouksessa pankin suunnitelmista teräksen ja metallurgisen hiilen päästövähennystavoitteille ja poissulkemiselle sekä pohjoismaisen järjestökoalition nimissä Nordean rahoituksesta yhtiöille, jotka laajentavat öljyn- ja kaasuntuotantoaan. Lisäksi tapasimme Nordean vastuullisuustiimiä kaksi kertaa yhdessä WWF Suomen kanssa.

Kaksiosainen blogisarjamme saastuttavien teräsyhtiöiden sekä suursijoittajien välisistä yhteyksistä herätti pankit kommentoimaan sijoitusten eettisyyttä somessa. Lisäksi loimme kampanjan tukijoille kirje- ja sosiaalisen median mallipohjan, jolla he voivat ottaa yhteyttä pankkeihin ja eläkeyhtiöihin ja vaatia parempia fossiili- ja teräspolitiikkoja. Allekirjoitimme myös järjestöjen avoimen kirjeen 50 maailman suurimmalle pankille, jossa vaadimme niitä lopettamaan tuen metallurgisen hiilen projektien laajentamiselle.

Loppuvuodesta valmistelimme tulevaa suurta tapahtumaa rahoituslaitoksille yhdessä TAH-säätiön kanssa, joka oli aikataulutettu tammikuulle.

Muu kampanjointi

Kampanja piti myös esillä menneitä kampanjateemoja ja jatkoi vaikuttamista ECT-sopimuksesta irtautumisen puolesta viestimällä viranhaltijoille ja ministerille sekä

allekirjoittamalla CAN Europen avoimen kirjeen aiheesta. Syksyllä Suomi myönsi vihdoinkin, että sopimuksesta irtautuminen on ainoa realistinen vaihtoehto.

Fortum -kampanjalle järjestettiin karonkka, johon kutsuttiin laajasti yhteistyökumppaneita matkan varrelta ja kampanjan oppeja esiteltiin kansainväliselle järjestöverkostolle. Viestimme myös tutkimuslaitos IEEFA:n raportista koskien Fortumin Uniper-kaupan tappioita ja siitä uutisoitiin laajasti mediassa.

Kampanja-asiantuntija antoi Talouselämälle haastattelun suurten suomalaisten pankkien ilmastotavoitteista. Kampanja osallistui Luontomarssille maaliskuussa ja Ilmastolakkoon syyskuussa.

Kasvava kampanja

Kevään aikana Hiilivapaa Suomi -kampanjasta tuli aktiivinen jäsen erilaisissa teräsverkostoissa, mukaan lukien European Fossil-Free Steel Network (EFFSN), WWF Suomen koordinoima Green Steel NGO -verkosto ja CAN Europan koordinoima Industrial Transformation -työryhmä. Kampanja-asiantuntija Vera Kauppinen osallistui globaaliin ja eurooppalaisen teräskampanjaverkostojen tapaamisiin toukokuussa Etelä-Koreassa sekä Saksassa kesäkuussa. Kampanja perehtyi teräkseen myös tapaamalla asiantuntijoita järjestöistä, tutkimuslaitoksista sekä yksityiseltä sektorilta.

Kampanja osallistui läpi vuoden suomalaisten ympäristötoimijoiden yhteiseen ilmastokoordinaatioryhmään, koulutti ilmastoliikettä teräskampanjointiin Luonto-Liiton Climate Activist Labissa. Valtteri Moilanen osallistui kampanjan vapaaehtoisten kanssa syyskuussa Sadankomitean järjestämälle Ilmastoturvallisuusfestivaalille, joka oli ensimmäinen laatuaan.

Vuoden alussa järjestimme kampanjan toiminnan kehittämispäivän, jonka yhteydessä oli Javiera Marchant Aedon pitämä yhdenvertaisuuskoulutus. Kampanjan strategiselle kehittämiselle luotiin pohja kevään työpajoissa, joissa vapaaehtoisvoimin kirjoitettiin auki kampanjan Visio ja Missio ja Muutoksen teoria. Elokuussa toteutettiin myös sidosryhmäkysely kampanjan imagosta ja roolista järjestökentällä.

Keväällä järjestimme vapaaehtoisillemme koulutuksia ja teimme YouTubeen koulutusvideoita teräskampanjasta. Vapaaehtoisemme osallistuivat myös vastuullisen teräksen tulostaulukon taustatutkimukseen. Kampanjan yleiskokouksessa marraskuussa suunniteltiin ja ideoitiin vuoden 2024 toimintaa ja kuultiin Pirita Näkkäljärven puheenvuoro myös terästuotannolle merkittävästä aiheesta, saamelaisalueen vihreästä siirtymästä. Vapaaehtoisille järjestettiin

myös vapaamuotoisia tapahtumia, kuten kesäpiknik, sieniretki ja pikkujoulut.

Viestintäryhmä (joka koostui vuonna -23 kampanjakoordinaattorista ja vapaaehtoisista) uudisti kampanjan visuaalisen ilmeen, päivitti viestintä- ja mediastrategian sekä valmisti nettisivuille sisältöjä uudesta kampanjasta, mm. 8 faktaa teräksestä -sivun. Kampanjan nettisivu julkaistiin myös englanniksi vapaaehtoisten ansiosta.

Järjestimme marraskuussa yhdessä Climate Moven kanssa Ilmastoillan teräksestä, ensimmäisen suomalaisen julkisen paneelikeskustelun teräksen hiilidioksidipäästöistä, joka kokosi 100 osallistujaa verkossa ja paikan päällä. Tapahtuman tallenne on katsottu Youtubessa 200 kertaa ja sitä on käytetty opetusmateriaalina yliopiston terästuotannon kursseilla.

Elokuuhun asti kampanjaa tuki ohjausryhmä, joka koostui Anna-Kaisa Koskesta, Marja Helmisestä, Esko Turusesta ja Maija-Leena Tapiosta. Anna-Kaisa Koski ja Marja Helminen olivat ohjausryhmän henkilöstövastaavat, ja heidän tehtävänsä oli erityisesti tiimin työn tukeminen.

Hiilivapaa Suomi haki ja sai Tiina ja Antti Herlinin säätiöltä lisärahoitusta kampanjapäällikön palkkaamiseen. Toisen kampanjakoordinaattoreista, Le Von, irtisanoutuessa elokuussa ei siis valittu uutta koordinaattoria vaan esihenkilö kampanjalle. Tehtävään valittiin Minna Sumelius, jonka yksi päätehtävistä hallinnon ohella on kampanjan strateginen kehittäminen ja hallitun kasvun ohjaaminen. Kampanjapäällikkö laati loppuvuodesta 2023 muun muassa kehittämistyöpajojen ja yleiskokouksen ideoinnin pohjalta strategiamallit ja aikaraamin, jonka mukaan kampanjan kehittämisen tulevaisuusprosessi rakentuu. Kampanjapäällikön aloitettua työnsä ohjausryhmä tuli tarpeettomaksi ja se piti viimeisen kokouksensa syyskuussa.

Kampanjatiimi osti työnohjausta myös Aretai oy:lta ja osallistui vuoden aikana useisiin ilmaisiin ammattitaitoaan lisääviin koulutuksiin ja verkostoitumistilaisuuksiin, esimerkiksi Fingon koulutuksiin ja Climate Leadership Coalitionin 'Ilmastobusiness' -tapahtumaan.

Kampanjakoordinaattori Valteri Moilanen oli opintovapaalla elokuun ajan ja kampanja-asiantuntija Vera Kauppinen sapattivapaalla syys-lokakuussa. Myös Le Von juuri lopetettua ja Minna Sumeliuksen aloitettua henkilöresurssivajetta paikkaamaan palkattiin kampanjan pitkäaikainen vapaaehtoinen, viestinnän ammattilainen Leena Lahti tekemään toimeksiantona kampanjaviestintää. Lahti työskenteli tuntityönä osa-aikaisesti syys-joulukuussa.

Kampanjan kasvua ja kehittämistä alkoi marraskuussa ohjata myös kansainvälisistä ja suomalaisista asiantuntijoista koostuva Advisory Board. Sen jäseniä ovat Oliver Saltoft (European Climate Foundation), Minna Vares (Tiina ja Antti Herlinin säätiö), Niklas Kaskeala (PoW Finland, Compensate Foundation ym.), Margaret Hansbrough (kansainvälinen teräs- ja betonikampanjoinnin asiantuntija) ja Elina Kauppila (Elokapina, Luonto-Liitto ym.).

2.1.2 Lentomaksu

Vuonna 2023 jatkui Maan ystävien Lentomaksukampanja, jossa kehoitetaan "korvaamaan" lentomatkojen päästöt lahjoittamalla rahaa Maan ystävien ilmastotyöhön Suomessa ja Maan ystävien kautta Green Living Movementin ilmastomuutoksen hillitsemiseen ja sopeutumiseen keskittyvään hankkeeseen Sambiassa.

Saadut lentomaksut käytettiin vuoden 2023 aikana Hiilivapaa Suomi -kampanjan toimintaan ja 25 prosentilla tuotoista tuettiin Green Living Movement Suomen "Yhteisöt edistävät kestävää luonnonvarojen hallintaa ja tasa-arvoa Monzessa ja Mazabukassa" -hanketta Sambiassa.

2.2 Lentoverokampanja

Lentoverokampanja jatkoi kampanjan nettisivujen lentovero.fi ja kampanjan somekanavien ylläpitämistä vuonna 2023.

2.3. Ilmastokestävä kasvisruoka -kampanja

Vuoden 2023 aikana Ilmastokestävä kasvisruoka -kampanjan toimintaa on käynnistetty uudelleen laajamittaisesti. Ilmastokestävä kasvisruoka on Maan ystävien ja Vegaanihaasteen yhteiskampanja, jonka tavoitteena on edistää ilmasto- ja ympäristöystävällistä kasvipohjaista ruokaa suomalaisessa joukkoruokailussa. Suurin osa toiminnasta on tapahtunut Vegaanihaasteen kautta.

Alkuvuodesta uudeksi kampanjavastaavaksi valittiin Katri Loikkanen. Myös Pirjo Apell jatkoi kampanjavastaavana, mutta oli suurimman osan vuodesta vanhempainvapaalla. Lisäksi kampanjan ravitsemusasiantuntijaksi liittyi ravitsemustieteilijä ja kasvisruokakouluttaja Charlotta Hyttinen (ETM). Kampanjan tiimiin liittyi myös Vegaanihaasteen Mia Muhonen. Kampanjan tiimi piti etäkokouksia kansainvälisten yhteistyökumppanien kanssa siitä, millä tavoin muissa maissa on edistetty kasvisruokaa joukkoruokailussa. Osittain näiden tapaamisten perusteella laadittiin uusi kampanjastrategia. Kampanjan pitkäaikaiseen strategiaan sisältyy mm. uusien reseptien kehittämistä sekä ruokapalveluille suunnattu

kasvisruoka-aiheinen verkkokoulutus ja sertifiointijärjestelmä. Kevään aikana tehtiin aktiivisesti rahoitushakemuksia, ja kampanja saikin ulkopuolista rahoitusta Vegaanihaasteen kautta. Rahoitus päätettiin käyttää uusien suurkeittiöille soveltuvien reseptien ja asiakasviestintämateriaalien kehitykseen.

Uusien reseptien kehitystyö aloitettiin elokuussa. Reseptien kehittäjäksi värvättiin vegaaniseen ruokaan erikoistunut kokki Aino Sihtola, jolla on kokemusta suurkeittiössä työskentelystä. Syksyn aikana kehitettiin 30 kasvipohjaista, suurkeittiöille soveltuvaa reseptiä. Reseptien ensimmäiset versiot valmistuivat joulukuussa. Reseptejä testaamaan värvättiin ruokapalveluita eri puolilta Suomea. Reseptien toimivuutta testataan yhteistyöravintoloissa kevään 2024 aikana ja reseptit julkaistaan kesällä. Lisäksi kampanjan yhteistyökumppaneiksi saatiin mm. Ammattikeittiöosaajat ry, Jamix oy sekä Hernis-tuotteita valmistava Oy West eSales Ltd.

Kampanjan viestintää kehitettiin aktiivisesti vuoden aikana. Ilmastoruoka.fi -nettisivuille tehtiin sekä teknisiä että sisältöihin liittyviä päivityksiä. Nettisivujen tärkeimmät osiot sekä kaikki reseptit käännettiin ruotsiksi ja englanniksi. Kampanjan sosiaalisen median kanavat (Instagram ja Facebook) aktivoitiin uudelleen ja niitä päivitettiin säännöllisesti vuoden aikana. Somekanavilla viestittiin mm. kampanjan toiminnasta ja uusista resepteistä sekä kasvisruoasta ja ruoan ilmasto- ja ympäristövaikutuksista. Viestinnällistä yhteistyötä tehtiin paljon Vegaanihaasteen kanssa.

Ilmastokestävä kasvisruoka oli näkyvästi mukana Ateria 23 -tapahtumassa sekä Jamix oy:n asiakasseminaarissa. Näiden kautta tavoitettiin paljon ruokapalveluiden edustajia sekä potentiaalisia yhteistyökumppaneita. Tapahtumia varten tehtiin kampanjalle myös uusi esite, jota jaettiin ruokapalveluiden edustajille.

3 TOIMINTARYHMÄT

3.1 Pelastetaan Amazonin sademetsät

Maan ystävien Amazonas kampanja tuki Brasilian keräilijäliiton CNS:n (Conselho Nacional das Populações Extrativistas) kolmipäiväistä vierailua Helsingissä. Brasilian kansallisesta keräilijäliitosta (CNS) vieraili puheenjohtaja Júlio Barbosa ja kv-neuvonantaja Juan Carlos Carrasco Rueda. Maan ystävät järjesti kaikille avoimen keskustelutilaisuuden 28.2.2023 metsänsuojelun mahdollisuuksista, päästökaupan toimivuudesta, metsäpolitiikasta ja ilmastovelasta. Keskustelussa luotiin dialogia Brasilian, Suomen ja EU:n metsäpolitiikasta ja ympäristönsuojelun todellisuuksista. Ryhmä teki yhteistyötä

Amazonaksen alueen asiantuntijoiden kanssa edelleen ja yhteistyötä Brasilian keräilijäliiton kanssa halutaan jatkaa. Keskustelua koordinoivat Matilda van Santen ja Noora Ojala Maan ystävien Maa- ja metsätalouden- ja metsätoiminnasta.

3.2 Kaivostoiminta

Vuonna 2023 kaivosryhmässä oli varsin hiljaista, kunnes loppuvuodesta ryhmässä alettiin valmistella yhteistä rahoitushakua muiden Itämeren alueen Maan ystävät -järjestöjen kanssa.

3.3 Taloudellinen oikeudenmukaisuus

Toimintaryhmä teki yhteistyössä Alkuperäiskansat ja yhteys maahan toimintaryhmän ja Uusi Tuuli ry:n kanssa keväällä lausunnon Ulkoministeriölle ja YK:n TSS-komitealle alkuperäiskansojen ihmisoikeuksia loukkaavista vaikutuksista, joita Finnfundin sijoituksella Turkana-järven tuulivoimalaan Luoteis-Keniassa on ollut. Käsittelimme lausunnossa myös käytössä olevien ja EU:n puitteissa suunniteltujen yritys vastuun menettelyjen puutteellisuutta ihmisoikeusvelvoitteisiin nähden.

Pyysimme Ulkoministeriötä selvittämään tämän sijoituksen ihmisoikeus- ja ympäristövaikutukset. Teimme sijoituksen ihmisoikeuksia loukkaavista vaikutuksista lausunnon myös Finnfundin hallintoneuvostolle.

Ulkoministeriö ehdotti että tekisimme Finnfundin rahoituksesta ja sijoituksesta väärinkäyttöilmoituksen, jonka sitten teimme kesällä. Mutta Ulkoministeriö ei ole selvittänyt ilmoituksessa kuvaamiamme Finnfundin rahoituksen ja sijoitusten alkuperäiskansojen ihmisoikeuksia loukkaavia vaikutuksia eikä rahoitusehtojen eikä yritys vastuun nimissä omaksuttujen menettelyjen kielteisiä ihmisoikeus- ja ympäristövaikutuksia, joita olemme pyytäneet selvittämään.

Osallistuimme syksyllä myös Suomen hallitukselle ja eduskunnalle tehdyn rasismia koskevan lausunnon muotoiluun sekä Finnfundia omistajaohjausta koskevaan keskustelutilaisuuteen ja kommentointiin. Maan ystävät allekirjoitti myös useita muita lausuntoja ja vetoamuksia, joilla oli myös taloudellista oikeudenmukaisuutta koskevia ulottuvuuksia.

3.4 Yhteys maahan, metsään ja alkuperäiskulttuureihin

Keväällä Alkuperäiskansat ja yhteys maahan toimintaryhmä osallistui järjestämään Elon rihmaston kudontaa -tapahtumaa Ikikaiku-elämänperintösäätiön ja Suomen Permakulttuurijärjestöjen kanssa Tampereella 14.-16.4.2023.

Ryhmä pyrki edistämään myös Maan oikeuksia sellaisiin yhteisöllisiin toimeentulon ja terveydenhoidon tapoihin, jotka tukeutuvat elinympäristön monimuotoisuuteen ja sen vahvistamiseen. Ryhmän yhteistyötahona toimivassa Katajamäen yhteisössä tehtiin vuoden aikana tiivistä työtä elinympäristön monimuotoisuudesta kerättävien terveyst- ja ravintoaineksien ja niiden yhdistelmien kehittämiseksi. Tuloksena kehiteltiin 11 erilaista villivihannes- ja sienihapateseosta (noin 300 kiloa) sekä erilaisia uutteita, öljyjä ja voiteita yms., joissa käytettiin kaikkiaan lähes viittäkymmentä elinympäristön monimuotoisuudessa elävää villivihannes-, sieni- ja puulajia. Hapanmahlaa valmistettiin noin 400 litraa ja laadun kehittämisessä otettiin ratkaisevia askelia eteenpäin.

Toimintaryhmä teki yhteistyössä taloudellisen oikeudenmukaisuuden toimintaryhmän ja Uusi Tuuli ry:n kanssa keväällä lausunnon Ulkoministeriölle ja YK:n TSS-komitealle alkuperäiskansojen ihmisoikeuksia loukkaavista vaikutuksista, joita Finnfundin sijoituksella Tukana-järven tuulivoimalaan Luoteis-Keniassa on ollut. Pyysimme Ulkoministeriötä selvittämään tämän sijoituksen ihmisoikeus- ja ympäristövaikutukset.

Käsittelimme tähän liittyviä alkuperäiskansojen biokulttuuristen oikeuksien loukkauksia myös 18.5. Tampereen Sosiaalifoorumissa, jossa osallistuimme myös sessioon muutosvaihtoehdoista ja elonkirjon suojelun dekolonisaatiosta sekä sessioon "Yhteys maahan ja yhteisölliset maa-oikeudet rauhan rakentamisen kulmakivenä".

Teimme Finnfundin sijoituksen ihmisoikeuksia loukkaavista vaikutuksista lausunnon myös Finnfundin hallintoneuvostolle ja pidimme myös yhteyttä kumppaneihin Keniassa.

Ulkoministeriö ehdotti että tekisimme Finnfundin rahoituksesta ja sijoituksesta väärinkäyttöilmoituksen, jonka sitten teimme kesällä.

Mutta Ulkoministeriö ei ole selvittänyt ilmoituksessa kuvaamiamme Finnfundin rahoituksen ja sijoitusten alkuperäiskansojen ihmisoikeuksia loukkaavia vaikutuksia, joita olemme pyytäneet selvittämään.

Yhteisöllisiä ja alkuperäiskulttuurien perintöihin kuten itsehoitoon kytkeytyviä tapahtumia järjestettiin Katajamäellä ja sen lähitienoilla kesällä seuraavasti:

20.-21.7. Katajamäen kesäpäivät ohjelmana oli "Metsä meissä" osana Katajamäen yhteisön 30-vuotisjuhlia, johon otti osaa 84 ihmistä. Pohdimme myös Koneen Säätiön "Metsien puolella" -hakuikkunan mahdollisuuksia.

26.-27.8. Native American Church -seremonia pidettiin jo kolmannentoista kerran

Katajamäellä. Osallistujia oli 30 henkeä, mukana parantaja Rupert Encinasin lisäksi 5 virolaista Lilleorun yhteisöstä.

Syksyllä osallistuimme myös Finnfundin omistajaohjausta koskevaan keskustelutilaisuuteen ja kommentointiin.

10.-12.11. vietettiin esivanhempiemme muistoksi vuodenvuorokauden ja kasvukauden päättävää Kekri-juhlaa Katajamäellä jo 24.kerran. 26 osallistujaa jakoi vuoden merkitykset, opetukset, menetykset ja kokemukset sekä ajan henkien tuskat, toivot ja voimat, elämän kiertokulun ylistyksen.

Vuoden lopulla Maan ystävät tuki baiga adivasi -alkuperäiskansan elinalueoikeuksien dokumentaatioon liittyvää baigojen esittämien elinalueitaan koskevien kuvausten käännoästä heidän käyttämästä kielestä englanniksi.

3.5 Ydinvoimatoiminta

Ydinvoimatoiminta järjesti Viron Maan ystävien ja Naiset Rauhan Puolesta kanssa keskustelutilaisuuden helmikuussa 2023 Helsingissä Naisasialiitto Unionin tilassa Bulevardilla ja etämahdollisuutena. Tilaisuuden aiheena oli nk. pienreaktorit ja mm. ajatukset ympäristöriskien ulkoistamisesta Eestiin.

Viron Maan ystävien Madis Vasserin ja Lea Launokarin kanssa kirjoitettiin yleisöosastokirjoitus, jota tarjottiin julkaistavaksi eri medioihin ja julkaistiin Pohjois-Suomen Kalevassa 4.4.2023.

3.6 Maa- ja metsätoiminta

Maa- ja metsätoiminta allekirjoitti 1/2023 vetoituksen (Growing impunity in Liberia's forestry sector) Liberian metsäministeriön johtoviranomaisten puolesta, koska heitä uhkasi tuomio laittomien hakkuiden paljastamiseen liittyen. Taustalla vaikutti EU:n kanssa solmittu sopimus, että Liberian metsäviranomaiset eivät saisi myöntää vientilupaa laittomasti kaadetulle puutavaralle EU:n markkinoille. Kun viranomaiset epäsivät vientiluvan, he saivat mittavat korvausvaatet kontolleen laittoman hakkuun tehneiden yritysten puolelta. Laiton puutavara sai vientiluvan, EU ei kyennyt tukemaan Liberian hallintoa riittävästi asiassa, mutta syytetyt metsäviranomaiset saivat tuomion, jossa oli nimellinen summa korvattavaa ja tuomiota ei laiteta käytäntöön. Maa- ja metsätoiminta jatkoi kansainvälistä yhteistyötä maa- ja metsäkysymyksiin liittyen varsinkin niissä kysymyksissä joissa Euroopan Maan ystävät sekä Kansainväliset Maan ystävät olivat mukana.

Maa- ja metsätalouden ja ympäristön yhteistyössä Siemenpuusäätiön kanssa ja Maan ystävien Amazonas kampanjan tuella Brasilian keräilijäliiton CNS:n (Conselho Nacional das Populações Extrativistas) kolmipäiväistä vierailua Helsingissä (ks. kohta 3.1.).

3.7 Ruokatoiminta

Ruokatoiminnan aktiivit viljelivät yhteistyössä Helsingin paikallisryhmän kanssa palstaa Maunulan Suursuolla. Talkoita pidettiin keväällä ja kesällä. Toiminta oli melko vähäistä tänä vuonna, sillä viljelyyn pystyi osallistumaan vain muutama aktiivi, joten myös sato oli aikaisia vuosia vähäisempää. Palstalle tehtiin kuitenkin tulevaisuutta ajatellen hankintana kasteluletku tarvikkeineen. Pölyttäjäturvallista viljelyä jatkettiin istuttamalla pölyttäjille hyödyllisiä kasveja, kuten on tehty aikaisempinakin vuosina.

3.8. Ilmasto-oikeudenmukaisuustoiminta

Ilmasto-oikeudenmukaisuus toiminta on nykyään Helsingin paikallisryhmän alla (ks. Helsingin paikallisryhmän kohta).

4 PAIKALLISRYHMÄT

4.1 Myhki/HYMY (Helsinki)

Helsingin seudun ja yliopiston Maan ystävät (Hymyhyki) kokoontui pääsääntöisesti kerran kuussa kaikille avoimissa kokouksissa ja piti sen lisäksi monenlaisia meta- ja suunnittelupäiviä, uusien iltoja, lautapeli-iltoja sekä pienempiä kokouksia. Toiminta kasvoi ja monipuolistui entisestään vuoden aikana etenkin kansainvälisten opiskelijoiden innostuksen myötä. Lukupiirissä luimme ensin kirja kestävästä ruokajärjestelmästä ja loppuvuodesta aloitettiin toinen ilmasto-oikeudenmukaisuudesta. Kesällä ja syksyllä vierailimme Oma Maan luomutilalla talkoilemassa useita kertoja, ja kasvimaatoiminta jatkui Maunulan Suursuolla. Alkuvuodesta teimme elokuvaretken Docpoint-festivaalille ja syksyllä Rakkautta & Anarkiaa -festivaalille. Näiden lisäksi järjestimme myös sieniretken ja vierailimme Luonnontieteellisessä museossa.

Ilmasto-oikeudenmukaisuusryhmä oli syksyllä järjestämässä antirasismikoulutusta yhdessä Elokapinan ja Climate Moven kanssa. Antirasismikoulutuksen järjesti Ruskeat tytöt -kollektiivi. Siihen osallistui noin 30 ihmistä kolmesta järjestävästä liikkeestä, ja se sai rahoitusta myös valtakunnalliselta Maan ystävilta. Ilmasto-oikeudenmukaisuustoiminnasta kiinnostuneet hymyhykiläiset toteuttivat loppuvuodesta myös ilmasto-oikeudenmukaisuutta vaativan banderollitempauksen COP-28:n YK:n ilmastoneuvottelujen tiimoilta.

Pölyttäjäröhmä käynnisti yhdessä Dodon kanssa Iisit niityt -projektin, jonka lanseeraustapahtuma pidettiin kesäkuussa ja jonka ensimmäinen kausi oli hyvä aloitus. Pölyttäjäröhmä kutsui myös Villin Vyöhykkeen esitelmöimään syysväentapaamiseen Tampereella ja seurasi aktiivisesti pölyttäjiin ja niittyihin liittyvää liikehdintää.

4.2 Mytty (Tampere)

Mytty:n hallituksen jäsenet vuonna 2023:

Hallituksen puheenjohtajana toimi Maria Alexandra Kohtala ja hallituksen jäseninä Janne Säynäjäkangas, Emmi Liinalaakso, Milka Hanhela ja Petro Leinonen. Taloudenhoitajana toimi Petro Leinonen.

Mytty piti ystävänäpäivänä tiistaina 14.2. Uusien Illan, jossa oli ohjelmana kirjoittamispa ja kaupungin päättäjiille sekä eduskuntavaaliehtokkaille. Mytty osallistui monien muiden järjestöjen kanssa Mahdollisuuksien Torille Tampereella 18.5.2023 omalla teltallaan ohjelmana erityisesti uusi idea puhekaraoke. Kevätkokous pidettiin 28.6.2023 toimistolla sekä samalla etäosallistumismahdollisuudella. Pidettiin siivoustalkoot Rauhanpuolustajien toimistolla, jossa Mytty on alivuokralaisena 14.9.2023. Mytty piti hallituksen kokouksen sekä sääntömääräisen syyskokouksen uudenvuodenaattona 31.12.2023 toimistolla sekä samalla etäosallistumismahdollisuudella. Mytty:n hallitus keskusteli tässä kokouksessa, että uusien aktiivien puute on iso ongelma Mytty:n toiminnan jatkolle ja hallitus seuraa miten tilanne kehittyy vuonna 2024.

4.3 Porvoonseudun Maan ystävät

Porvoon seudun Maan ystävät osallistui vuonna 2023 Porvoon kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelman lausuntokierrokselle ja Porvoon vesiensuojeluneuvottelukunnan valmistelutyöhön.

4.4 Turun Maan ystävät

Turussa pidettiin paikallisryhmän perustamistilaisuus 15.3. Ryhmä kokoontui sen jälkeen muutaman kerran ja se järjesti myös dokumenttielokuvanäytöksen.